

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 2. juli 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 2. jula 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA DODATNO VRIJEME ZA PRIPREMU
UNAKRSNOG ISPITIVANJA MOMČILA MANDIĆA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za dodatno vrijeme za pripremu unakrsnog ispitivanja Momčila Mandića" (dalje u tekstu: Zahtjev) koji je optuženi podnio 30. juna 2010. i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Vijeće je izdalo g. Momčilu Mandiću (dalje u tekstu: Mandić) Nalog *subpoena* da pristupi radi svjedočenja 30. juna 2010.¹ Optuženi je u Zahtjevu koji je podnio na dan kada je zakazan početak Mandićevog svjedočenja zatražio od Pretresnog vijeća da početak njegovog unakrsnog ispitivanja odgodi do 13. jula 2010., da bi mu se omogućilo dodatno vrijeme za pregled "obimnog materijala" u vezi s ovim svjedokom. Optuženi tvrdi da je njegov tim pripremio sažetak Mandićevog iskaza zasnovan na prvobitnom spisku dokaznih predmeta koji je 18. maja 2009. dostavilo Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) dok je 22. aprila 2010. tužilac dostavio svoje ažurirano obavještenje u vezi s Mandićem, na osnovu pravila 92ter Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), u kom je dodao 142 nova dokazna predmeta.² Pored toga, tužilac je 23. juna 2010. dostavio još jedno ažurirano obavještenje u kom je dodao 43 nova dokazna predmeta koje namjerava predložiti posredstvom Mandića.³ Optuženi tvrdi i da mu treba više vremena da pregleda 450 stranica transkripta Mandićevog svjedočenja u predmetu *Stanišić i Župljanin* iz maja 2010.⁴ Najzad, optuženi tvrdi da mu je tužilac 28. juna 2010. objelodanio 248 novih dokumenata čiji je autor Mandić.⁵ On zaključuje da će mu, uslijed nedavnog podnošenja podnesaka i objelodanjivanja od strane tužioca kao i činjenice da je Mandićevo svjedočenje veoma obimno i značajno, biti potrebna znatna količina vremena da pripremi svoje unakrsno ispitivanje i traži od Pretresnog vijeća da odgodi njegov početak.⁶

¹ *Povjerljivi* Nalog *subpoena ad testificandum*, 16. juni 2010.; *povjerljivi* Nalog kojim se revidira Nalog *subpoena ad testificandum*, 24. juni 2010.

² Zahtjev, par. 3–4.

³ Zahtjev, par. 7.

⁴ Zahtjev, par. 6.

⁵ Zahtjev, par. 8.

⁶ Zahtjev, par. 9–10.

2. Dana 1. jula 2010., g. Peter Robinson, jedan od pravnih savjetnika optuženog, izjavio je sljedeće u usmenom obraćanju u vezi s tim pitanjem:

Samo bih želio naglasiti da ste u odluci koju ste 26. februara 2010. donijeli po zahtjevu optuženog za odgađanje suđenja, na stranici 40, naveli sljedeće: "Kako suđenje bude odmicalo, ukoliko optuženi podnese razuman zahtjev za više vremena za pripremu svog unakrsnog ispitivanja nekog konkretnog svjedoka ili razmatranje nekog konkretnog dokumenta koji tužilaštvo želi predložiti u dokaze, na osnovu toga što mu je relevantan materijal tek nedavno objelodanjen, Vijeće će razmotriti takav zahtjev i može odobriti odgovarajuće pravno sredstvo". A ovo je upravo to vrijeme. Mi smatramo da to u potpunosti potpada pod navedeni paragraf i zbog toga mislimo da je Vijeće predvidjelo da može doći do takvih situacija, a ovo je jedna takva situacija, s obzirom na količinu dokumenata i kašnjenje u njihovom objelodanjivanju nama.⁷

3. Takođe 1. jula 2010., tužilac je dostavio svoj "Odgovor na Karadžićev Zahtjev za dodatno vrijeme za pripremu unakrsnog ispitivanja Momčila Mandića (dalje u tekstu: Odgovor), u kom se protivi Zahtjevu. Tužilac tvrdi da optuženi nije pokazao opravdan razlog za traženo odgađanje i da je [tužilac] blagovremeno ispunio sve obaveze objelodanjivanja i obavještavanja. Tužilac tvrdi da optuženi u Zahtjevu pogrešno prikazuje istorijat obavještenja izostavljajući dva obavještenja u vezi s ovim svjedokom od 20. oktobra 2009. i 22. februara 2010.⁸ Tužilac tvrdi i da je ažurirano obavještenje u vezi s Mandićem od 23. juna 2010. bilo u skladu sa smjernicama Pretresnog vijeća pošto je ono dostavljeno sedam dana prije početka njegovog svjedočenja.⁹ Tužilac tvrdi da je njegovo objelodanjivanje od 28. juna 2010. uslijedilo kao odgovor na kasni zahtjev na osnovu pravila 66(B) koji je optuženi podnio 21. juna 2010. i da je taj odgovor bio ekspeditivan. Tužilac tvrdi da nije imao nikakvu obavezu da objelodani svaki dokument čiji je autor Mandić prije zahtjeva optuženog na osnovu pravila 66(B) i da je optuženi imao pristup elektronskom sistemu objelodanjivanja (dalje u tekstu: EDS) u svrhu pronalaženja svih tih dokumenata.¹⁰ Tužilac dalje tvrdi da tvrdnja optuženog u vezi s tim materijalom na osnovu pravila 66(B) navodi na pogrešan zaključak, budući da on pogrešno navodi sudsku praksu koja je mjerodavna za objelodanjivanje na osnovu pravila 68.

II. Mjerodavno pravo

4. Pravila 65ter, 66 i 68 Pravilnika predviđaju određene obaveze tužioca u pogledu objelodanjivanja optuženoj osobi i od temeljne su važnosti za pravično suđenje.¹¹ Između

⁷ T. 4516–4517 (1. juli 2010.).

⁸ Odgovor, par. 2.

⁹ Odgovor, par. 3.

¹⁰ Odgovor, par. 4–5.

¹¹ V. na primjer, *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. I-98-32/1-T, Odluka po zahtjevu Milana Lukića da se izuzme svjedočenje zbog neblagovremenog objelodanjivanja, s povjerljivim dodacima A i B, 3. novembar 2008., par. 15.

ostalog, pravilo 65ter(E)(ii) predviđa da tužilac odbrani mora dostaviti kopije dokaznih predmeta navedenih na njegovom spiskku dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter. Shodno pravilu 66(A)(ii), tužilac mora staviti na raspolaganje odbrani (a) kopije svih izjava svjedoka koje namjerava pozvati da svjedoče na suđenju, i (b) kopije svih transkripata i pismenih izjava datih u skladu s pravilom 92bis, pravilom 92ter i pravilom 92quater u roku koji odredi pretresno vijeće ili pretpretresni sudija.

5. Shodno pravilu 66(B), "[t]užilac mora, kad se to od njega zahtijeva, dozvoliti odbrani da pregleda sve knjige, dokumente, fotografije i predmete koji se nalaze u posjedu ili pod nadzorom tužioca", koji su (i) bitni za pripremu odbrane, ili ih (ii) tužilac namjerava koristiti kao dokaze na suđenju, ili su (iii) pribavljeni od optuženog, ili su mu pripadali.

6. Najzad, pravilo 68(i), osim u slučajevima predviđenim pravilom 70, predviđa zasebnu obavezu tužioca da objelodani odbrani, "što je prije moguće [...] sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe". Objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68 predstavlja trajnu obavezu tužioca.¹²

III. Diskusija

7. Pretresno vijeće podsjeća na svoju Odluku po zahtjevu optuženog za odgađanje suđenja (dalje u tekstu: Odluka u vezi s odgađanjem suđenja), donesenu 26. februara 2010., u kojoj je odbilo zahtjev optuženog za odgađanje početka suđenja na osnovu toga što, između ostalog, takvo odgađanje nije bilo opravdano obimom dodatnog objelodanjivanja od strane tužioca, posebno imajući u vidu da je optuženi do tada imao osamnaest mjeseci za pripremu.¹³ Konkretno, Pretresno vijeće nije smatralo da bi suđenje trebalo dalje odgađati kako bi optuženi i njegov tim pregledali sve materijale na osnovu pravila 66(B) koje je u posljednje vrijeme dostavio tužilac odgovarajući na njegove zahtjeve.¹⁴ Međutim, kako je g. Robinson napomenuo u svom usmenom obraćanju, Vijeće je u Odluci u vezi s odgađanjem suđenja izjavilo sljedeće:

Osim toga, postoje druga sredstva da se osigura da prava optuženog ne budu ni na koji način narušena kasnim objelodanjivanjem konkretnog dokumenta ili dokumenata od strane tužilaštva ili njegovom nemogućnošću da prije početka izvođenja dokaza pregleda sav objelodanjeni materijal. Kako suđenje bude napredovalo, ukoliko optuženi podnese obrazložen zahtjev da mu se odobri

¹² *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004., par. 264.

¹³ Odluka po zahtjevu optuženog za odgađanje suđenja, 26. februar 2010., par. 39.

¹⁴ Optuženi je 9. marta 2010. uložio žalbu na tu odluku. Žalbeno vijeće je 31. marta 2010. odbacilo tu žalbu a nastavak suđenja zakazan je za 13. april 2010. saslušanjem prvog svjedoka. *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-AR73.67, Odluka po žalbi na Odluku po zahtjevu za daljnje odgađanje suđenja, 31. mart 2010.; *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Nalog o rasporedu, 1. april 2010.

oddatno vrijeme da se pripremi za unakrsno ispitivanje određenog svjedoka ili da prouči konkretan dokument koji tužilaštvo želi da uvrsti u spis, uz obrazloženje da mu je relevantan materijal tek nedavno objelodanjen, Vijeće će razmotriti takav zahtjev i možda mu odobriti odgovarajuće pravno sredstvo. Isto tako, ukoliko optuženi, nakon što pregleda materijal koji mu je objelodanjen u kasnoj fazi, otkrije da ima novih oblasti za relevantna pitanja koja bi želio postaviti svjedoku koga je dovelo tužilaštvo, on može zatražiti od Vijeća da se taj svjedok ponovo pozove radi daljeg unakrsnog ispitivanja. *Ti zahtjevi bi trebalo jasno da pokažu valjan razlog za traženo pravno sredstvo*, uključujući razloge zbog kojih optuženi smatra da mu je potrebno dodatno vrijeme ili da treba ponovo pozvati svjedoka, uz konkretno navođenje prirode novih informacija i toga kako su one relevantne za konkretnog svjedoka.¹⁵

8. U skladu s ovom odlukom, Vijeće će razmotriti argumente optuženog u prilog traženom odgađanju, kako bi utvrdilo da li je iznesen valjan razlog.

9. U vezi s tužiočevim objelodanjivanjem materijala koji potpada pod odredbe pravila 66(B) od 28. juna 2010., Vijeće napominje da je taj materijal dostavljen na zahtjev koji je optuženi podnio samo sedmicu dana ranije. Tužilac je promptno odgovorio na taj zahtjev i, stoga, na osnovu informacija kojima Vijeće raspolaže nema nikakvog osnova za zaključak da je tužilac prekršio svoje obezbeđe objelodanjivanja na osnovu pravila 66(B) u vezi s tim materijalom. Takođe je jasno da postoji direktna korelacija između podnošenja brojnih i često obimnih zahtjeva za informacije, od kojih su neki podneseni u relativno kasnoj fazi, i objelodanjivanja znatne količine materijala. Pored toga, Pretresno vijeće ne može odrediti rok za objelodanjivanje materijala koji potpada pod pravilo 66(B), budući da odbrana može podnijeti zahtjeve za takav materijal u bilo kojoj fazi i ne može postojati pravo odbrane da pregleda sav materijal na osnovu pravila 66(B) koji joj je dostavljen prije izvođenja dokaza u predmetu.¹⁶ U suprotnom, odbrana bi mogla diktirati kada bi suđenje trebalo početi pukim odgađanjem svojih zahtjeva za materijal na osnovu pravila 66(B) i mogla bi tvrditi da suđenje treba odgoditi kad god podnese zahtjeve za dodatni materijal, i kada ga dobije, nakon što je postupak počeo.

10. Stoga, odgađanje početka unakrsnog ispitivanja Mandića nije opravdano na osnovu toga što tužiočevo objelodanjivanje navedenog materijala na osnovu pravila 6(B) nije na određeni način razumno provedeno.

¹⁵ Odluka u vezi s odgađanjem suđenja, par. 40 (naglasak dodan).

¹⁶ V. takođe *Tužilac protiv Ngirabatware*, predmet br. ICTR-99-54-T, Odluka o datumu suđenja, 12. juni 2009., par. 43.

11. Vijeće takođe nije uvjereno da količina dodatnog objelodanjivanja za Mandića opravdava još jedno odgađanje izvođenja dokaza, posebno imajući u vidu da je optuženi do sada imao više od 13 mjeseci da se pripremi za ovog svjedoka na osnovu tužiočevog prvobitnog obavještenja da je on među svjedocima, podnesenog 18. maja 2009. Konkretno, u ovim okolnostima, Pretresno vijeće ne smatra da bi suđenje trebalo dalje odgađati kako bi optuženi i njegov tim odbrane pregledali sav materijal na osnovu pravila 66(B) za Mandića koji je tužilac nedavno objelodanio odgovarajući na njegov kasni zahtjev. Vijeće takođe napominje da je, s obzirom na teškoće u vezi s rasporedom, zasjedalo samo dva dana tokom sedmice koja je počela 14. juna 2010. i tri dana tokom sedmice koja je počela 21. juna 2010. Pored toga, s obzirom na očekivano dugotrajno ispitivanje ovog svjedoka od strane tužioca, optuženi ipak ima dodatno vrijeme da pripremi svoje unakrsno ispitivanje. Stoga, Vijeće konstatuje da mu nisu izneseni dovoljno valjani razlozi za davanje odobrenja optuženom za dodatno vrijeme za pripremu unakrsnog ispitivanja Mandića.

12. U vezi s preostalim argumentima vezanim za tužiočevo obavještenje o dokaznim predmetima koje će koristiti s Mandićem, Vijeće napominje da ga tužilac, na trajnoj osnovi, od svog prvobitnog obavještenja podnesenog u maju 2009., obavještava o dokaznim predmetima koje namjerava koristiti. Do februara 2010., optuženi je obaviješten o većini dokaznih predmeta koje će tužilac koristiti sa Mandićem, izuzev tri stavke dodate u aprilu, i dodatne 43 stavke o kojima je obaviješten 23. juna 2010. Pored toga, optuženi je takođe, barem od oktobra 2009., obaviješten o tome da će Mandić biti među prvim svjedocima koje će tužilac pozvati u ovom predmetu, a nakon izdavanja naloga *subpoena* za njegovo prisustvo od strane Vijeća i o datumu početka njegovog svjedočenja. Međutim, on nije podnio nikakav zahtjev za odgađanje saslušanja Mandićevog iskaza do dana njegovog pristupanja Međunarodnom sudu.

13. Iz navedenih razloga, Vijeće nije uvjereno da je optuženi iznio valjan razlog za odgađanje svog unakrsnog ispitivanja Mandića.

IV. Dispozitiv

14. Shodno tome, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54 i 66(B) Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/

_____
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 2. jula 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]